

Sygn. akt VIII *Pa* 202/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Andrzejewska (spr.)
Sędziowie:	SSO Jolanta Łanowy SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2014r. w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w K. Oddział Kopalnia (...) w Z.

przeciwko J. K. (K.)

o uchylenie obowiązku wypłaty renty wyrównawczej

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 4 czerwca 2012 r. **sygn. akt** IV P 3/12

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchyla wyrok zaoczny z dnia 1 grudnia 2010r. wydany w sprawie IV P 3/12 (poprzednia sygnatura IV Pm 6/12) w punkcie 1 w zakresie roszczenia o uchylenie obowiązku wypłaty renty wyrównawczej za okres od dnia 1 czerwca 2012r. do nadal oraz w punkcie 2 w całości i powództwo oddala.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (spr.) (-) SSO Jolanta Łanowy

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII *Pa* 202/12

UZASADNIENIE

WYROKU Z DNIA 13 LISTOPADA 2014r.

Powódka (...) S.A. w K. Oddział KWK (...) w Z. wniosła pozew przeciwko J. K., domagając się uchylenia w całości obowiązku zapłaty renty wyrównawczej wynikającej z ugody sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym w Zabrze dnia 28 października 2004r. w sprawie IV P 548/99 od 1 sierpnia 2010r.

W uzasadnieniu powódka podała, że wypłaca pozwanemu rentę wyrównawczą na podstawie ugody sądowej w wysokości 659 zł miesięcznie, przy czym wysokość renty wyliczono w odniesieniu do potencjalnego wynagrodzenia jakie pozwany mógłby osiągnąć gdyby nie uległ wypadkowi przy pracy. W sierpniu 2008r. pozwany nabyłby prawo do emerytury górniczej, a z opinii biegłego znajdującej się w aktach sprawy z powództwa pozwanego o podwyższenie renty wyrównawczej wynika, że po dacie nabycia potencjalnej emerytury górniczej pozwany nie ponosi szkody. W ocenie powódki z dniem nabycia przez pozwanego prawa do potencjalnej emerytury nastąpiła zmiana stosunków, o których mowa w art. 907 k.c.

Na rozprawie, w dniu 1 grudnia 2010r., Sąd wydał wyrok zaoczny, w którym uchylił obowiązek (...) S.A. Oddział KWK (...) w Z. zapłaty renty wyrównawczej na rzecz pozwanego wynikający z ugody sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym w Zabrze w dniu 28 października 2004r. w sprawie o sygnaturze akt IV P 548/99, począwszy od dnia 1 sierpnia 2010r.

W sprzeciwie od wyroku zaocznego pozwany J. K. wniósł o uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa wskazując, że nie było przesłanek do wydania wyroku zaocznego. W ocenie pozwanego powództwo jest niezasadne, a renta wyrównawcza wynikająca z ugody sądowej winna być przez powódkę nadal wypłacana. Podniósł, że opinia biegłego Z. G. nie daje podstaw do wydania rozstrzygnięcia o uchyleniu obowiązku wypłaty renty wyrównawczej, bo w przedmiotowej opinii biegły po stronie dochodów pozwanego przyjął potencjalną rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a (...) Oddział Z. decyzją z dnia 23 listopada 2010r. odmówił mu prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W związku z tym renta wyrównawcza według opinii uzupełniającej biegłego Z. G. z dnia 10 maja 2010r. wydana w sprawie IV P 177/08 powinna wynosić od 1 czerwca 2010r. i na przyszłość 679,47 zł miesięcznie. Jest to różnica pomiędzy potencjalną emeryturą jaką miałby szansę otrzymać, gdyby pracował i nie uległ wypadkowi, a otrzymywaną przez pozwanego rentą z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2012r. Sąd Rejonowy w Zabrze utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 1 grudnia 2010r.

W pisemnym uzasadnieniu wyroku zostało ustalone, że obowiązek wypłaty renty wyrównawczej przez powódkę na rzecz pozwanego przesądzony został ugodą sądową zawartą przed Sądem Rejonowym w Zabrze dnia 28 października 2004r. w sprawie IV P 548/99.

W toku postępowania toczącego się w sprawie o sygn. akt IV P 177/08 o podwyższenie renty wyrównawczej ustalono, że pozwany jest całkowicie niezdolny do pracy. Pozwany w toku tego procesu podnosił, że nie występował do ZUS o przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, gdyż zmuszony byłby do wieloletniego procesowania się z ZUS-em. Sąd dokonując ustaleń w zakresie wysokości szkody pozwanego, przyjął że po stronie jego dochodów należy uwzględnić rentę z ZUS z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Przyjął także, że pozwany nabyłby prawo do potencjalnej emerytury górniczej po ukończeniu 50 roku życia. Wyrokiem z dnia 7 września 2010r. Sąd Rejonowy w Zabrze, zasądził na rzecz pozwanego kwotę 8,25 zł tytułem renty za okres od 01 maja 2008r. do dnia 31 lipca 2008r. a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Pozwany nie zaskarżył tego rozstrzygnięcia.

Pozwany pobierał i pobiera rentę z ZUS z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 02 czerwca 2010r. pozwany wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznanie mu renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 26 listopada 2010r. organ rentowy odmówił pozwanemu wypłaty renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Pozwany wniósł odwołanie od decyzji ZUS. Postanowieniem z dnia 18 stycznia 2011r. Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, odrzucił odwołanie pozwanego, gdyż pozwany nie wniósł sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS do Komisji Lekarskiej ZUS. Postanowienie zostało przez pozwanego zaskarżone zażaleniem. Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił zażalenie pozwanego.

Pozwany do tej pory nie wystąpił z ponownym wnioskiem o przyznanie mu renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

W oparciu o opinię biegłego B. S. Sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwany J. K. jest całkowicie niezdolny do pracy w następstwie wypadku przy pracy z dnia 25 kwietnia 1991r.

Na podstawie przedstawionych przez stronę powodową wyliczeń Sąd uznał, że po stronie pozwanego nie występuje szkoda.

W ocenie Sądu Rejonowego roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie w oparciu o art. 907 § 2 k.c.

Wskazane zostało, że pomimo, iż pozwany jest całkowicie niezdolny do pracy w następstwie wypadku przy pracy z dnia 25 kwietnia 1991r. otrzymuje on z ZUS rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W ocenie Sądu, uzasadnione jest jednak uwzględnienie po stronie dochodów pozwanego renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, bowiem pozwany mógłby taką rentę uzyskać gdyby wykazał się troską i starannością w prowadzeniu swoich życiowych spraw. Podkreślone zostało, że takie założenie zostało przyjęte w orzeczeniu wydanym w sprawie o podwyższenie renty wyrównawczej IV P 177/08, którego pozwany nie kwestionował i nie zaskarżył. Sąd w obecnym postępowaniu nie może czynić ustaleń odmiennych.

Pozwany nie występując skutecznie do ZUS o przyznanie mu renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy nie podjął należytych starań zmierzających do zmniejszenia wysokości szkody. Strona powodowa nie może ponosić ujemnych konsekwencji spowodowanych zaniechaniami pozwanego. Poszkodowany, ma obowiązek uczynić wszystko co dla niego możliwe aby zmniejszyć wysokość szkody.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zarzucając:

1. Naruszenie prawa materialnego art. 907 § 2 k.c. poprzez ustalenie, że nastąpiła zmiana stosunków podczas, gdy po stronie pozwanego wciąż występuje szkoda.
2. Naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na pominięciu dowodów zgłoszonych przez pozwanego z dokumentów medycznych i orzeczeń ZUS.
3. Naruszenie przepisów postępowania art. 379 pkt. 5 k.p.c. poprzez wydania wyroku zaocznego.
4. Naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nie dokonanie wszechstronnej oceny materiału dowodowego i sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego, a w szczególności nieuzasadnione przyjęcie, że pozwany nie podjął należytych starań zmierzających do zmniejszenia wysokości szkody oraz niezrozumiałe przyjęcie daty uchylenia obowiązku wypłaty renty wyrównawczej.
5. Brak odniesienia się, w sporządzonym uzasadnieniu wyroku, do orzecznictwa sądowego oraz poglądów doktryny.

Wyrokiem częściowym z dnia 16 maja 2013r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że uchylił wyrok zaoczny z dnia 1 grudnia 2010r. wydany w sprawie VI P 3/12 (poprzednia sygnatura IV Pm 6/10) w zakresie roszczenia o uchylenie obowiązku wypłaty renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2010r. do dnia 31 maja 2012r. i w tym zakresie oddalił powództwo.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Pozwany J. K. otrzymuje obecnie rentę wyrównawczą ustaloną ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Zabrze w dniu 28 października 2004r., sygn. akt IV P 548/99 w kwocie 659zł. W sprawie tej za okres od dnia 1 listopada 2004r. i dalej na przyszłość renta wyrównawcza została ustalona jako różnica pomiędzy zarobkami pracowników

porównawczych, a faktycznie otrzymywanym przez pozwanego świadczeniem z ubezpieczenia społecznego – rentą z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Wniesione przez J. K. w dniu 23 kwietnia 2008r., sygn. akt IV P 177/08 powództwo o podwyższenie renty wyrównawczej zostało wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 7 września 2010r. w większości oddalone – zasądzona została jedynie renta wyrównawcza za okres od dnia 1 maja 2008r. do dnia 31 lipca 2008r. w kwocie 8,25zł. W sprawie tej zostało ustalone, że renta wyrównawcza powinna zostać obliczona jako różnica pomiędzy potencjalną emeryturą, na którą J. K. przeszedłby w dniu 1 sierpnia 2008r., a rentą z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (pomimo, iż pozwany otrzymywał wówczas rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy).

W rozpatrywanej sprawie strona powodowa domagała się uchylecia obowiązku wypłaty renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2010r. podnosząc, że nastąpiła zmiana stosunków polegająca na tym, iż pozwany z dniem 1 sierpnia 2008r. przeszedł na potencjalną emeryturę i z ustaleń poczynionych w sprawie IV P 177/08 wynika, że nie ponosi szkody.

Wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 16 maja 2013r. prawomocnie oddalono powództwo o uchylenie obowiązku wypłaty renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2010r. do dnia 31 maja 2012r.

W ocenie Sądu drugiej instancji również powództwo w zakresie roszczenia o uchylenie obowiązku wypłaty renty wyrównawczej za okres od dnia 1 czerwca 2012r. do dnia nadal nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że od daty zawarcia ugody sądowej w sprawie IV P 548/99 nastąpiła zmiana stosunków polegająca na tym, że pozwany od dnia 1 sierpnia 2008r. przeszedł na potencjalną emeryturę (art. 907 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nie można się jednak zgodzić z ustaleniem, że po stronie faktycznych dochodów pozwanego należy uwzględnić rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i w tym zakresie nastąpiła zmiana stosunków od daty zawarcia ugody sądowej w sprawie IV P 548/99.

Pozwany takiego świadczenia nie otrzymywał w spornym okresie i nadal nie otrzymuje.

Pozwany otrzymuje rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

O ile przez kilka lat przed wydaniem wyroku w sprawie IV P 177/08 pozwany faktycznie, jak ustalił w tamtej sprawie Sąd Rejonowy, nie uzyskał żadnej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy to sytuacja ta uległa później zmianie. W dniu 2 czerwca 2010r. pozwany wystąpił bowiem do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podwyższenie otrzymywanej renty z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 22 października 2010r. nie został on jednak uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Decyzją z dnia 23 listopada 2010r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił pozwanemu przyznania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Decyzja ta jest prawomocna. Okoliczność, czy J. K. skutecznie wniósł odwołanie od tej decyzji nie może być rozpatrywana, tak jak to uznał Sąd pierwszej instancji, jako niepodjęcie należytych starań zmierzających do zmniejszenia szkody. Pozwany wystąpił o podwyższenie renty z tytułu niezdolności do pracy i otrzymał w tym zakresie decyzję wydaną przez uprawniony (właściwy) organ, a więc dochował należytej staranności, aby podwyższyć otrzymywane świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Pozwany rencista nie ma obowiązku, aby zachować uprawnienie do otrzymywania renty wyrównawczej, każdorazowego odwoływania się (i to nie wiadomo jak długo – czy tylko poprzez złożenie odwołania, czy też aż do wniesienia skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia lub skargi o wznowienie postępowania) od decyzji organu rentowego w przedmiocie wysokości otrzymywanych świadczeń. Przyjęcie takiego założenia prowadziłoby do uznania, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, którą odmówiono prawa do świadczenia jest „dobra” dopiero wówczas, gdy wnioskodawca wyczerpie przewidziany ustawą tryb odwoławczy.

Z akt rentowych J. K. wynika, że po raz kolejny zwrócił się on w dniu 27 czerwca 2012r. o przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 20 lipca 2012r., a następnie orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 30 sierpnia 2012r. nie został on jednak uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Decyzją z 19 września 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownie odmówił pozwanemu przyznania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. J. K. wniósł do Sądu Okręgowego w Gliwicach odwołanie od tej decyzji i sprawa toczyła się pod sygnaturą akt VIII U 2969/12. Prawomocnym wyrokiem z dnia 9 lipca 2013r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie.

Renta wyrównawcza stanowi formę odszkodowania w granicach wyrządzonej poszkodowanemu szkody. Szkoła ta zamyka się w przypadku pozwanego, w okresie od dnia 1 sierpnia 2010r. do dnia 31 maja 2012r., w różnicy pomiędzy wysokością utraconej potencjalnej emerytury (na którą pozwany przeszedłby w dniu 1 sierpnia 2008r.), a wysokością faktycznie otrzymywanych świadczeń z ubezpieczenia społecznego tj. rentą z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

W wyroku z dnia 30 czerwca 1993r., III APr 36/93 Sąd Apelacyjny w Katowicach stwierdził, że szkoda wyraża się różnicą między potencjalnymi dochodami, jakie poszkodowany przypuszczalnie osiągnąłby w okresie objętym rentą, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała, a wszelkimi dochodami, jakie może faktycznie w tym okresie osiągnąć.

Po osiągnięciu wieku emerytalnego przez górnika, który w wyniku wypadku przy pracy utracił zdolność do wykonywania pracy w tym zawodzie, renta wyrównawcza powinna stanowić różnicę między emeryturą, jaką uzyskalby po przepracowaniu wymaganego okresu, a uzyskiwaną rentą wypadkową z ubezpieczenia społecznego – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2010r., I PK 47/10. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 maja 2007r., I UK 350/06.

Renta wyrównawcza, którą od dnia 1 czerwca 2012r. do nadal powinien otrzymywać pozwany powinna zostać obliczona jako różnica pomiędzy potencjalną emeryturą (data przejścia na potencjalną emeryturę 1 sierpnia 2008r.), a faktycznie otrzymywaną przez pozwanego rentą z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Wysokość szkody pozwanego przedstawia się następująco:

	1. Potencjalna emerytura	2. Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy	Szkoda (1-2)	Renta wyrównawcza ustalona ugodą z dnia 28.10.2004
1.06.2012-28.02.2013	3.051,15	2.386,96	664,19	659,00
1.03.2013-31.03.2013	3.171,12	2.482,49	688,63	659,00
1.04.2013-do nadal	3.171,12	2.480,49	690,63	659,00

Z powyższego wyliczenia wynika, że w okresie od dnia 1 czerwca 2012r. do dnia nadal szkoda jaką ponosi pozwany nie jest niższa niż otrzymywana przez niego renta wyrównawcza w kwocie 659zł miesięcznie – ustalona ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Zabrze w dniu 28 października 2004r., sygn. akt IV P 548/99. Nie nastąpiła zatem w tym

okresie zmiana stosunków o jakiej mowa w art. 907 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p., która uzasadniałaby uchylenie lub obniżenie wysokości otrzymywanej przez pozwanego renty wyrównawczej.

Mając powyższe na uwadze Sąd drugiej instancji uwzględniając apelację, w oparciu o przepis art. 386 § 1 k.p.c., zmienił w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok oddalając powództwo w części dotyczącej roszczenia o uchylenie obowiązku wypłaty renty wyrównawczej za okres od dnia 1 czerwca 2012r. do nadal. Zgodnie z art. 347 k.p.c. w zw. z art. 390 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy uchylił, w zakresie w jakim powództwo zostało oddalone, wyrok zaoczny z dnia 1 grudnia 2010r. w tym również w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

(-) SSO Jolanta Łanowy (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Grażyna Łazowska

- Sędzia - - Przewodnicząca [ref.] - - Sędzia -